

**REPERE METODOLOGICE PRIVIND ORGANIZAREA PROCESULUI
EDUCAȚIONAL LA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
ÎN ANUL DE STUDII 2018-2019**

(Instituții de învățământ primar și secundar cu instruire în limbile minorităților naționale)

PRELIMINARII

Comunicarea în limba română este, în conformitate cu prevederile oldova. Disciplina *Limba și literatura română* în instituțiile de învățământ general cu instarticolului 11 din Codul Educației, una din finalitățile sistemului educațional din Republica Mruire în limbile minorităților naționale este o disciplină de bază pentru toate treptele de școlaritate, având o poziția privilegiată conform (art. 10 din Codul Educației) și un rol esențial în edificarea personalității elevilor, precum și în procesul de integrare socială a acestora, de conștientizare a statutului lor de cetățean. Cunoașterea limbii române constituie o formă de înțelegere și asumare a dialogului intercultural pentru toate minoritățile din țară.

În vederea asigurării condițiilor favorabile pentru integrarea sociolingvistică a reprezentanților minorităților etnice, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării continuă implementarea *Programului național pentru îmbunătățirea calității învățării limbii române în instituțiile de învățământ general cu instruire în limbile minorităților naționale (2016 – 2020)*.

Reperetele metodologice privind organizarea procesului educațional la Limba și literatura română în instituții de învățământ primar și secundar cu instruire în limbile minorităților naționale pentru anul de studii 2018-2019 reprezintă o componentă a documentelor școlare, ce include aspecte metodologice de aplicare a curriculumului la disciplină și asigurarea calității procesului educațional, în vederea formării/dezvoltării competențelor de comunicare în limba română ale elevilor.

CADRU NORMATIV DE ORGANIZARE A PROCESULUI EDUCAȚIONAL

Documentele de tip reglator, în baza cărora se va organiza procesul educațional în anul de studii 2018-2019, sunt:

- Codul Educației al Republicii Moldova. Chișinău, 2014, nr. 152 din 17.07.2014 (publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 319-324, art. nr. 634 din 24.10.2014);
- Programului național pentru îmbunătățirea calității învățării limbii române în instituțiile de învățământ general cu instruire în limbile minorităților naționale (2016 – 2020);
- Concepția didactică a disciplinei Limba și literatura română în școlile cu limba rusă de instruire (aprobată prin Hotărârea Colegiului Ministerului Învățământului nr. 17 din 21.11.95);

- Cadrul de referință al curriculumului național, aprobat prin Ordinul ministerului nr. 432 din 29 mai 2017;
- Limba și literatura română pentru instituțiile de învățământ cu instruire în limbile minorităților naționale, Curriculum pentru clasele I-IV, aprobat prin Ordinul ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1124 din 20.07.2018;
- Limba și literatura română, Curriculum pentru învățământul gimnazial (clasele V - IX), pentru instituțiile de învățământ preuniversitar cu limba rusă de instruire, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației nr. 244 din 27.04. 2010;
- Limba și literatura română pentru instituțiile cu predare în limba rusă. Ghid de implementare a curriculumului modernizat pentru etapa liceală.– Chișinău, Editura Cartier (2010);
- Standardele de eficiență a învățării Limbii și literaturii române (2012);
- Referențialul de evaluare la limba și literatura română din perspectiva formării competențelor (2014);
- Ordinului Ministerului Educației nr. 872 din 17 octombrie 2016 cu privire la punerea în aplicare a Hotărârii Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică nr. 167 din 07.07.2016 și nr. 205 din 25.07.2016 cu privire la aprobarea recomandărilor de aplicare a normelor ortografice de scriere a lui â și sunt în limba română;
- Dispoziția nr. 624 din 21 noiembrie 2016 cu privire la punerea în aplicare a ordinului Ministerului Educației nr. 872 din 17 octombrie 2016;
- Nomenclatorul tipurilor de documentație școlară și rapoarte în învățământul general, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 634 din 28.12.2017;
- Metodologia privind repartizarea timpului de muncă a personalului didactic din instituțiile de învățământ general, aprobată prin Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 634 din 28.12.2017;
- Regulamentul-tip de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ primar și secundar, ciclul I și II (aprobat prin Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 235 din 25 martie 2016);
- Regulamentul de evaluare și notare a rezultatelor școlare, promovare și absolvire în învățământul primar și secundar (aprobat prin Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 638 din 30 iunie 2016).

DOMINANTA CURRICULARĂ

Numărul de ore alocat pentru disciplinele Limba și literatura română este în strictă conformitate cu prevederile Planului-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal în anul de studii 2018 – 2019.

În atenția profesorilor de limbă română!

- Urmare a aprobării Curriculumului **Limba și literatura română pentru instituțiile de învățământ cu instruire în limbile minorităților naționale, clasele I-IV**, nr. 1124 din 20.07.2018, toate cadrele didactice sunt obligate să se familiarizeze cu

prevederile noului document curricular și să participe la analiza acestuia în cadrul seminarelor și ședințelor la nivel de Comisii metodice.

Elemente de noutate în curriculumul la disciplina Limba și literatura română pentru instituțiile de învățământ cu instruire în limbile minorităților naționale, clasele I - IV

- prezentarea conceptului de curriculum din perspectivă sistemică;
- precizarea nivelurilor taxonomice ale competențelor școlare;
- reliefaarea cadrului valoric/ axiologic transdisciplinar în baza profilului elevului la nivelul ciclului primar, proiectat în premisa unității abordării psiho- și sociocentriste;
- corelarea curriculumului cu procesele de globalizare, internaționalizare, europenizare, tehnologizare etc.;
- racordarea documentului la Programul Național pentru îmbunătățirea calității învățării limbii române în instituțiile de învățământ general cu instruire în limbile minorităților naționale (2016-2020);
- corelarea cu Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL). Principalul element de modernizare a curriculumului actual o constituie corelarea rezultatelor învățării cu nivelurile de competență stipulate de CECRL, rezultatele învățării elevilor sunt structurate pe 3 niveluri generale care, la rândul lor, se împart în 6 niveluri de referință (A1, A2, B1, B2, C1, C2);
- recomandarea unor activități de învățare și produse școlare care valorifică TIC - în cheia implementării Strategiei „Moldova Digitală 2020”
- redefinirea competențelor specifice și corelarea acestora cu nivelurile de competență prevăzute de CECRL;
- dezvoltarea graduală a unităților de competență, care să asigure un proces educațional de succes;
- detalierea conținuturilor de învățare, ce prevăd nu doar contexte tematice, ci și acte de vorbire, elemente de construcție a comunicării;
- eșalonarea elementelor de construcție a comunicării, în special a conținuturilor gramaticale (lexicul fundamental, modele de vorbire etc.);
- evidența și sincronizarea conținuturilor gramaticale studiate la limba maternă sau limba de instruire (marcarea cu asterisc îi orientează pe profesori spre o utilizare judicioasă, adecvată a terminologiei specifice);
- promovarea strategiilor didactice (inter)active, a învățării experiențiale, a elementelor de învățare prin sarcini, prin proiecte, studii de caz, în combinare judicioasă cu strategii consacrate pentru vârsta școlară mică: ludice, conversative, exersative etc. ;
- asigurarea continuității în implementarea evaluării criteriale prin descriptorii (ECD) în

învățământul primar prin listarea produselor școlare evaluabile la fiecare unitate de învățare;

- specificarea volumului recomandat al produselor pe clase, ceea ce asigură o abordare unică și obiectivă a evaluării competențelor formate;

- sintetizarea finalităților educaționale pentru fiecare clasă, care reprezintă un instrument de evaluare nu doar pentru profesori și elevi, ci și pentru părinți, manageri, factori de decizie.

⌚ Tema de cercetare și aplicare propusă pentru anul școlar 2018-2019:

MANAGEMENTUL TEMELOR PENTRU ACASĂ

LA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT GENERAL CU INSTRUIRE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR NAȚIONALE

Câteva din reperele de bază, care se vor respecta de fiecare cadru didactic în parte, cu privire la reglementarea temelor pentru acasă la disciplină sunt expuse după cum urmează.

1. Temele pentru acasă sunt proiectate în corespundere cu cerințele curriculare la Limba și literatura română.
2. Temele pentru acasă sunt fixate în catalogul școlar la rubrica *Sarcini de învățare* de către profesor, iar elevul le fixează în agenda sa.
3. Pentru managementul timpului temei pentru acasă, profesorul cuantifică durata estimativă a timpului mediu necesar realizării sarcinii, fixându-l în proiectul unității de învățare sau cel al lecției.
4. Tipologia temelor pentru acasă propuse se va axa, în manieră echilibrată, pe activități de receptare (ascultare sau lectură), și activități de producere (scriere, vorbire), interacțiune sau mediere, prin integrarea celor 4 tipuri de competențe integratoare: scriere, lectură, audiere, vorbire;
5. Volumul temelor pentru acasă pentru fiecare disciplină școlară, nu trebuie să depășească 1/3 din volumul sarcinilor realizate în clasă, pe parcursul lecției.
6. Se recomandă alternarea temelor clasice, tradiționale cu cele cu caracter practic-aplicativ, legate de viața reală (proiecte, machete), respectându-se preferințele și interesele elevilor.
7. Evaluarea temei pentru acasă se va realiza, de regulă, la fiecare lecție, aproximativ 10 minute. Se evaluează prin notă temele constituite din sarcini complexe, cu un grad sporit de dificultate, realizate, de regulă, de lungă durată (proiecte, lucrări practice/de investigație etc).

8. Cadrul didactic propune, în calitate de temă pentru acasă, exerciții din manualul școlar aprobat de minister sau creează sarcini de sine stătător. Se interzice impunerea elevului de a realiza teme pentru acasă din suporturi didactice de alternativă, dacă elevul nu are acces la aceste surse.
9. Temele pentru acasă scrise vor fi alternate cu cele orale, de audiție, vizionare de suporturi audio-vizuale pentru a facilita procesul de dezvoltare a unor parametri de pronunție corectă. Se va încuraja vizionarea, la domiciliu, a secvențelor video, filmelor de animație, a emisiunilor cognitive, filmelor artistice și documentare, spectacolelor, corelate conținuturilor educaționale și realizate în limba de instruire/maternă sau limba străină (după caz, corespunzător nivelului de posedare a limbii străine). Profesorul va monitoriza elementul de acces la aceste surse și durata produsului media, în așa măsură ca vizionarea/audierea acestuia să nu solicite un volum exagerat de timp și să corespundă particularităților de vârstă a elevului.
10. Se recomandă, semestrial, realizarea unor proiecte educaționale cu deschidere interdisciplinară în cadrul ariei Limbă și comunicare. Pe durata realizării proiectelor educaționale elevului/elevilor nu li se propun și alte teme pentru acasă.
11. Temele pentru acasă se vor axa pe sarcini autentice, care valorifică probleme reale, situații din viața elevului, corelate perspectivei de integrare sociolingvistică a acestuia în comunitate;
12. Sarcinile complexe, cu un grad sporit de dificultate (eseu, text argumentative, comentariu literar, proiecte de cercetare etc.) se vor propune o singură dată în cadrul unității de învățare, cu anunțarea, din start, a condițiilor de realizare;
13. Sarcinile de factură orală vor constitui principala formă a temelor pentru acasă în primul an de studiu;
14. La gimnaziu, caietele de teme nr. 1 și 2 vor fi luate pentru evaluare, alternativ, cel puțin, o dată, în cadrul unei unități didactice. Vor fi transferate în catalogul școlar, cu specificarea „Evaluarea caietelor”, doar notele obținute urmare a realizării unor sarcini complexe. La liceu evaluarea curentă a caietelor poate fi făcută selectiv și aleatoriu, zilnic, în număr de 4-5 caiete, formându-le, astfel, elevilor deprinderea de a lucra sistematic.
15. Se interzic practicile eronate de impunere a elevilor să lectureze opere literare de volum mare într-un termen scurt, profesorul fiind obligat să anunțe lista operelor literare la început de an școlar.

Important!

Responsabilii de disciplină din cadrul OLSDÎ vor avea în vedere toate aspectele (proiectare, monitorizare, evaluare) esențiale care vizează reglementarea temelor pentru acasă. Managerii de instituții și șefii Comisiilor metodice vor proiecta, în mod obligatoriu, activități de formare conform temei de cercetare și aplicare propuse în anul 2018-2019.

Totodată, în conformitate prevederile articolul 85 din *Regulamentul-tip de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ primar și secundar, ciclul I și II*, cu privire la atribuțiile Comisiei metodice la nivelul instituției școlare, se va urmări:

- elaborarea unui plan de activitate în vederea valorificării temei de cercetare și aplicare (parte a Planului de activitate al Comisiei metodice);
- implementarea aspectelor teoretico-metodice a temei de cercetare și aplicare în cadrul orelor;
- șeful comisiei metodice și managerul responsabil vor monitoriza respectarea managementului temelor pentru acasă;
- diseminarea experiențelor avansate și a modelelor practice de punere în aplicare a temei de cercetare prin publicarea buletinelor școlare și a articolelor de specialitate.

STRATEGIA DE PROIECTARE

Toate recomandările specificate conform Reperelor metodologice din anii precedenți (2015, 2016, 2017) sunt valabile, inclusiv lista manualelor școlare aprobate de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării pentru predarea limbii române.

Precizăm că, în conformitate cu prevederile *Nomenclatorului tipurilor de documentație școlară și rapoarte în învățământul general*, aprobat prin Ordinul nr. 634 din 28.12.2017, este specificată documentația școlară și tipurile de rapoarte obligatorii pe care trebuie să le dețină profesorul la clasă. Documentele de proiectare didactică de lungă durată și de scurtă durată, portofoliul de atestare, instrumentele de evaluare sunt parte a documentației școlare obligatorii.

În atenția profesorilor de limbă română!

Documentele de proiectare didactică de lungă durată și de scurtă durată sunt documente administrative care transpun în mod *personalizat* curriculumul disciplinar.

Ele sunt dovada măiestriei didactice a profesorului și a responsabilității sale în raport cu necesitatea centrării efective pe elev, iar preluarea de documente de proiectare nu se admite.

În procesul de elaborare a **Proiectării de lungă durată (PLD)**, profesorul se va conduce de documentele oficiale și concepția educațională a disciplinei.

Cerințe în procesul proiectării:

- respectarea unui modelul unic de proiectare, agreat la nivel de instituție;
- discriminarea elementelor obligatorii de cele opționale: conținuturile curriculare sunt obligatorii pentru studiu, iar alegerea motivată a textului și distribuirea judicioasă a timpului este la discreția profesorului;
- stabilirea unităților de învățare și ordonarea lor prin alocarea numărului de ore corespunzător;
- includerea corectă a datelor calendaristice exacte pentru fiecare lecție (respectând structura anului de studii conform Planului-cadru);
- edificarea proiectării pornind de la competențele specifice și subcompetențele derivate pentru fiecare clasă, unitățile de conținut și resursele de timp recomandate;
- respectarea alternării formelor de evaluare scrisă, orală și practică: raportul echilibrat fiind de 3:2:1, dar putând fi modelat în dependență de competența specifică a unității de învățare și necesitățile specifice colectivului de elevi;
- indicarea clară a instrumentelor de evaluare;
- asigurarea caracterului formativ al învățării prin varierea strategiilor și a metodelor de lucru.

Structura orientativă a PLD:

Model A

Unități de competențe					Unități de conținut	Detalii de conținut	Nr. de ore	Data	Resurse	Observații
Receptarea mesajelor orale	Producerea de mesaje orale	Receptarea mesajelor/textelor scrise	Producerea mesajelor/textelor scrise	Practicarea comunicării orale și scrise						

Model B

Data	Unitatea de învățare	Competența specifică	Tema lecției	Nr. de ore	Activități de învățare/evaluare (orientativ)

--	--	--	--	--	--

- **Notă:** Cadrul didactic are libertatea de a completa proiectul de administrare a disciplinei cu alte rubrici care îi pot facilita activitatea de proiectare.

Proiectarea unităților de învățare (PUD)

Se solicită, în continuare, proiectarea demersului educațional pe **unități de învățare** care permit abordarea didactică holistică a demersului educațional. În acest sens, cadrul didactic are libertatea de a opta pentru unul dintre modele recunoscute din literatura de specialitate. Numărul de ore alocat pentru o unitate de învățare poate varia între **8 – 12 lecții**. **Notă:** Recomandăm elaborarea PUD integrată (Limba română și Literatura română) și în clasele VIII-XII.

Structura orientativă a proiectării unității didactice

Model A

Compe tența specific ă	Subcom petențe	Unitatea	Conținutu ri	Modele de vorbire	Prodsu l de evaluat	Resurse didactic e	Data	Nr de ore

Model B

Unitatea de învățare:.....							
Nr. de ore alocate:.....							
Unități de competențe	Detalieri de conținut	Nr. ore	Data	Resurse	Evaluare	Observații	

În atenția profesorilor de limbă română de la treapta primară!

În proiectarea de lungă durată profesorul va indica Activitățile transdisciplinare care presupun elemente de învățare dincolo de clasă (*outdoor education*) în contexte: învățare-aventură/ de tip expediționar, învățare prin descoperire, învățare bazată pe proiect, învățare prin colaborare, învățare bazată pe sarcini de lucru etc.

INSTRUMENTARUL DIDACTIC

Selectarea corectă a resurselor procedurale este o prerogativă a cadrului didactic. Acestea vor pune în valoare potențialul fiecărui elev. Pe parcursul procesului de evaluare, cele trei niveluri - cunoașterea, aplicarea și integrarea vor fi menținute cu o pondere echilibrată. Se vor

utiliza metode și strategii care dezvoltă abilitățile de pronunție corectă ale elevului, exerciții de îmbogățire a vocabularului și construcție gramaticală, racordate la contexte reale, utile elevului în procesul formării competenței de comunicare în limba română cu dominanta formării vorbitorului cult și responsabil de limba română.

Se vor aplica, în mod responsabil, tehnologiile informaționale, inclusiv instrumentele Web 2.0 care oferă multiple oportunități de formare a competenței-cheie ale elevilor. Utilizarea surselor digitale, a site-urilor didactice, profesorul va ține cont de faptul că accesarea acestora este posibilă dacă există opțiunea *open source*.

Notă: reamintim că pe site-ul Anul limbilor europene 2017-2018 sunt plasate o serie de instrumente și tutoriale, precum și alte resurse educaționale utile profesorului din aria Limbă și comunicare (<http://alem.aice.md/resources/conferinta-platforme-educationale-online/>).

Totodată, pe site-ul Prodidactica (directorul Resurse (RED) sunt disponibile modele de proiecte de lecție (<http://red.prodidactica.md/resurse-red/red-nationale/>) cu licență deschisă de tip *creative commons*.

Lectura particulară constituie un element important în procesul formării personalității copilului. În corespundere cu principiul autonomiei implicării active a elevilor, precum și a principiului valoric, profesorul va decide cu elevii titlurile de carte pentru lectură.

La prima lecție, profesorul familiarizează elevii cu manualul școlar, cu domeniile specifice de structurare a conținuturilor conform curriculumului, cu lecturile obligatorii și facultative pe care le propune. Profesorul va respecta statutul elevului de coautor și de partener al învățării. Totodată, la această oră, elevului i se vor actualiza elementele setului obligatoriu al elevului la disciplină:

- Caiet de studiu;
- Caiet de teme nr.1 și nr. 2;
- Caiet pentru probe de evaluare;
- Caietul de cuvinte (obligatoriu până în clasa a VII-a);
- Portofoliul elevului (portofoliul va respecta un algoritm unic, la nivel de clasă, de structurare a compartimentelor, elaborat împreună cu elevii).

EVALUAREA

Evaluare este o componentă esențială a procesului educațional care contribuie la conștientizarea progresului. Prevederile cu privire la normele obligatorii de evaluare a rezultatelor învățării sunt stipulate în *Regulamentul privind evaluarea și notarea rezultatelor*

școlare, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar (Ord. ME nr. 638 din 30 iunie 2016).

În atenția profesorilor și a managerilor școlari !

Numărul de probe de evaluare la o clasă trebuie să depășească o disciplină pe zi și trei discipline pe săptămână.

Evaluarea inițială se realizează, de regulă, la nivelul fiecărei clase, urmărind stabilirea nivelului de competență al elevilor. Ea este obligatorie, în special, în clasele a V-a, a IX-a, a X-a și a XII-a, realizându-se, de regulă, la începutul anului școlar, începând cu săptămâna a doua de studiu.

Evaluarea formativă se efectuează zilnic, ajutându-l pe elev și pe profesor să se concentreze asupra efortului de învățare. Ea are rolul responsabilizării celui care învață și este un element foarte important în procesul motivării elevului.

Evaluarea sumativă este efectuată la sfârșitul fiecărei PUD și la încheierea semestrului. Scopul evaluării sumative este de a evalua competențele elevului. Evaluarea sumativă se va indica în proiectare și în catalogul școlar prin specificarea concretă a tipului și a formei de evaluare (de ex. Evaluare sumativă scrisă. Dictare/Text argumentativ/.)

La finele semestrelor, în ciclul liceal, la disciplinele la care sunt administrate teze semestriale, pentru a evita suprasolicitarea elevilor, nu vor fi desfășurate și probe de evaluare sumativă.

Este obligatoriu ca fiecare unitate de învățare să se finalizeze cu **lecția de evaluare** care va fi urmată de **lecția de analiză a probei de evaluare** (fixate în proiectarea de lungă durată, proiectarea unității de învățare și în catalogul școlar). Lecției de evaluare i se alocă o oră academică. Evaluarea sumativă la sfârșitul semestrului poate fi desfășurată pe durata a două lecții.

Formele de evaluare vor fi diferite. Pe parcursul fiecărui semestru se vor desfășura evaluări scrise (teste complex, compuneri de diferit tip, dictări, dictări cu sarcini, rezumatul de text, eseul etc.), evaluări orale (povestirea, dialogul și monologul tematic, discursul, interviul etc.) și evaluări practice care vizează evaluarea capacităților aplicative ale elevilor focalizate pe produsul final al unei unități de învățare. Evaluarea practică are un caracter integrativ (presupune valorificarea competenței de comunicare orală și/sau scrisă la etapa de elaborare și/sau prezentare), precum și transdisciplinar (implică utilizarea de către elevi a competențelor formate în cadrul altor discipline școlare (Informatică, Artă plastică, Muzică, Educație tehnologică etc.).

Important!

- În cadrul evaluării scrise sau orale, 20% din punctajul maxim acordat va fi rezervat pentru corectitudinea textului scris și cultura comunicării.
- Lecția de analiză a evaluării va fi realizată în termen de 5 lecții după data evaluării propriu-zise sau la lecția următoare. Lecția de analiză a evaluării trebuie să se regăsească în caietul de studiu al elevului sau, nemijlocit, în caietul de evaluare al elevului, cu indicarea concretă a datei și a temei.
- Profesorul este obligat să prezinte elevului caietul de evaluare și să analizeze împreună realizarea probei.

În procesul de evaluare orală se vor aplica grilele de evaluare cu care elevii vor fi familiarizați înainte de a desfășura proba. Se recomandă exersarea autoevaluării și a evaluării reciproce cu grilă, precum și lărgirea gamei/spectrului de produse scrise/orale/practice evaluabile.

Se recomandă, la nivel de Comisie metodică, să se organizeze, la sfârșitul fiecărui semestru, controlul caietelor de teme ale elevilor și caietelor de evaluare ale elevilor, urmărindu-se corectitudinea aplicării probelor de evaluare și gradul de corespundere cu datele consemnate de către profesor în catalogul școlar.

Important! Evaluarea caietelor de teme ale elevilor se realizează săptămânal în ciclul primar și cel puțin o dată la două săptămâni în ciclurile gimnaziale și liceale.

ASIGURAREA CONDIȚIILOR DE ACCES

Elevilor reîntorși din diasporă li se vor crea toate condițiile în vederea reîntegrării rapide și armonioase în procesul educațional. În cazul în care elevul nu a studiat limba română, se va elabora plan individual de activitate, administrația, cadrele didactice și dirigintele de clasă vor colabora în acest sens, respectându-se prioritar interesul superior al copilului. Formarea competenței de comunicare este prima condiție care asigură integrarea copilului, de aceea profesorii vor manifesta o atitudine responsabilă. În acest caz, instituția nu va condiția instituționalizarea copilului, iar șeful Comisiei metodice Limba și literatura română va monitoriza procesul de realizare a **planului individual de studiere** a conținuturilor curriculare.

Natalia Grîu, *consultant principal, Direcția Învățământ general,
Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, GDS*